

Asia: VN/2745/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliaannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1–3 § Lain soveltamisala ja määritelmät

Suomessa lähes joka viides 15–24-vuotiaana kuollut menehtyi vuonna 2024 huumeisiin. Tilastokeskuksen mukaan nuorten huumekuolemista valtaosa on tapaturmaisia yliannostuksia. Irti Huumeista suhtautuu siis ennen kaikkea positiivisesti siihen, että yliannostuksista johtuvia huumekuolemia pyritään vähentämään kaikin keinoin.

Lainsäädäntömuutos on tarpeellinen siitä näkökulmasta, että yliannostuskuolemia estävä lääke olisi saatavilla opioidiyliaannostusriskissä oleville henkilöille maksutta ja nimettömästi. Ottaen huomioon usein yliannostusriskissä olevien ihmisten elämäntilanteen ja –hallinnan, Irti Huumeista ry pitää äärimmäisen tärkeänä sitä, että naloksonia olisi tarjolla myös huumeita käyttävien ihmisten lähipiirille. Irti Huumeista haluaa kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että pelkkä naloksonin jakelu ei riitä, vaan lähipiiriä sekä yhteiskuntaa ylipäänsä tulee tiedottaa siitä, miten tunnistaa yliannostuksen piirteitä, jotta tositilanteessa osataan toimia oikein.

4–5 § Jakelun maksuttomuus ja nimettömyys

Irti Huumeista pitää myönteisenä sitä, että naloksonin jakelulle luodaan edellytyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa sekä päihdetyötä tekevissä järjestöissä. On hienoa, että yliannostusriskissä olevia ihmisiä halutaan tavoittaa esimerkiksi jalkautuvaa työtä tekevien järjestöjen avulla. Kuitenkin jakelun alueelliseen kattavuuteen, jatkuvuuteen sekä käytännön mahdollisuuksiin toteuttaa naloksonin jakelua tulisi kiinnittää huomiota.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa järjestöjen tulevaisuus on kovin epävarma. Jakelun vastuuhenkilönä toimiminen muuttaa osan henkilökunnan työnkuvaa sekä tuo uusia velvoitteita. Lääkkeiden hankinta, säilytys, koulutus ja käytännön jakelutyö aiheuttavat kuluja toimijoille, jotka kohtaavat työssään paljon yliannostusriskissä olevia henkilöitä.

Koska järjestöille ei suunnata rahoitusta naloksonin hankintaan ja jakeluun, olisi niiden turvauduttava esimerkiksi lahjoituksiin tai säätiörahoitukseen, jotka rahoituslähteinä ovat monen järjestön kohdalla epävarmoja, eivätkä kovin jatkuvia tulonlähteitä. Tämä vaikuttaa lääkkeen tasavarvoiseen sekä alueellisesti kattavaan jakeluun ja sitä kautta siihen vaikutukseen, jota tällä lakimuutoksella on haluttu saavuttaa.

5 § Jakeluun liittyvät velvollisuudet

Irti Huumeista ry kannattaa lääkelain muutoksia, jotka parantavat naloksonin saatavuutta sekä tukevat yliannostuskuolemien ehkäisyä. Jotta yliannostuskuolemien vähentämisen tavoite toteutuisi käytännössä, olisi tärkeää, että naloksonia olisi tarjolla yliannostusvaarassa oleville mahdollisimman laajasti esimerkiksi terveysneuvontapisteissä tai sairaaloiden päivystyksissä.

Irti Huumeista pitää tärkeänä, että naloksonin jakeluun liittyy asianmukainen neuvonta ja perehdytys, joihin kuuluu jo aiemmin mainittu yliannostustilanteen tunnistaminen, valmisteen oikean antamisen sekä muut tilanteessa tarvittavat ensiaputoimet.

6 § Jakelu osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa

-

Kommenttinne lääkelain muutoksista (7§, 62 §, 65 §)

-

Esityksen vaikutukset

Irti Huumeista ry pitää naloksonin saatavuuden lisäämistä tärkeänä toimena yliannostuskuolemien ehkäisyssä. Vaarana on kuitenkin se, että ilman riittävää rahoitusta sekä tiedotusta lakimuutoksen positiiviset vaikutukset voivat jäädä vähäisiksi, eivätkä tavoita maantieteellisesti tai sosioekonomisesti juuri niitä ryhmiä, joita tällä lakiesityksellä on haluttu tavoittaa.

Muut esitysluonnokseen liittyvät kommentit

-

Jokinen Lotta
Irti Huumeista ry